

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2008 vp

Hallituksen esitys laeiksi eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä, eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä sekä tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 2008 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä, eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä sekä tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta (HE 157/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Maarit Leppänen, oikeusministeriö
- kärjätuomari Timo Salminen, Helsingin kärjäoikeus
- asianajaja Jani Syrjänen, Suomen Asianajajaliitto
- kärjätuomari Kimmo Vanne, Suomen tuomariliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Itä- ja Keski-Uudenmaan ulosottovirasto
- Suomen Kihlakunnanvoudit ry
- professori Juha Lappalainen.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lait eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä ja eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä. Laeilla annettaisiin ne mainittuja menettelyjä koskevia Euroopan parlamentin ja neuvoston antamia asetuksia täydentävät kansalliset säännökset, joita asetuksissa edellytetään.

Toimivalta tutkia asetuksissa säädetyissä menettelyissä esitettyjä vaatimuksia keskitettäisiin Helsingin kärjäoikeuteen.

Eurooppalaisessa maksamismääräysmenettelyssä määrättävät oikeudenkäyntikulut määräytyisivät samoin perustein kuin riidattomien yksipuolisten tuomioiden oikeudenkäyntikulut. Laissa säädettäisiin myös maksamismääräysmenettelyssä jo perittyjen oikeudenkäyntimaksujen huomioon ottamisesta perittäessä oikeudenkäyntimaksua myöhemmin vireille saatetun samaa asiaa koskevan riita-asian käsittelystä.

Asetuksissa säädetyissä menettelyissä annettuihin ratkaisuihin sovellettaisiin riita-asioiden oikeudenkäyntimaksuihin sovellettavia sään-

nöksiä. Tästä säädettäisiin tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 12 päivänä joulukuuta 2008.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat antaneet asetuksen eurooppalaisen maksamismääräyksen käyttöön otosta (EY) N:o 1896/2006 sekä asetuksen eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä (EY) N:o 861/2007. Asetusten tarkoituksena on yksinkertaistaa ja nopeuttaa rajat ylittävien maksamismääräysten ja vähäisten vaatimusten käsittelyä sekä alentaa kuluja. Hallituksen esityksen tarkoituksena on antaa näitä asetuksia koskevia täydentäviä säännöksiä siltä osin kuin ne ovat tarpeen. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallituksen esityksessä esitetään, että maksamismääräystä ja vähäistä vaatimusta koskevien asioiden käsittely keskitetään Helsingin käräjäoikeuteen. Tätä perustellaan muun muassa asetuksessa tarkoitettujen asioiden vähäisellä määrällä, kirjallisella menettelyllä, asiantuntemuksen kertymisellä sekä toiminnan tehostamisella ja sähköisen asioinnin kehittämisellä. Asiantuntijakuulemisessa toimivallan keskittämistä Helsingin käräjäoikeuteen on kannatettu, mutta siihen on suhtauduttu osin myös varauksellisesti.

Lakivaliokunnan mielestä asetuksissa tarkoitettujen asioiden vähäisen määrän vuoksi ja muilla edellä mainituilla perusteilla asioiden käsittelyn keskittäminen Helsingin käräjäoikeuteen on tarkoituksenmukaista. Helsingin käräjäoikeutta voidaan myös pitää kansainvälisissä asioissa luontevana oikeuspaikkana. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että jatkossa esitetyn järjestelmän toimivuutta sekä Helsingin käräjäoikeuden henkilöstöresurssien riittävyttä uusien asioiden käsittelyyn seurataan. Tarvittaessa

asioiden käsittelyn keskittämistä Helsingin käräjäoikeuteen on mahdollista arvioida uudelleen.

Mainitut EU:n asetukset edellyttävät täydentäviä säännöksiä siitä, miten oikeusriidan käsittelyä jatketaan tilanteessa, jossa se ei enää kuulu asetuksissa säädettyjen menettelyjen soveltamisalaan. Esityksen mukaan asian käsittelyä jatkettaisiin oikeudenkäymiskaaren mukaisessa riita-asian menettelyssä. Tällöin sovellettaisiin myös oikeudenkäymiskaaren 10 luvun oikeuspaikkaa koskevia säännöksiä.

Se, että asetusten tarkoittamissa menettelyissä käsitellyt vaatimukset tutkittaisiin esityksen mukaisesti Helsingin käräjäoikeudessa, ei kuitenkaan perustaisi Helsingin käräjäoikeudelle toimivaltaa käsitellä asiaa normaalina riita-asiana. Esimerkiksi maksamismääräysasiassa tämä voi johtaa siihen, että jos muualla kuin Helsingissä asuva vastaaja vastustaa maksamismääräystä eikä sittemmin vastaa riita-asian haastehakemukseen tai esittää oikeuspaikkaa koskevan väitteen, kanne jätetään tutkimatta väärässä tuomioistuimessa vireille pantuna. Jos kantaja haluaa asian ratkaistavaksi, hänen on pantava oikeudenkäynti uudelleen vireille toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Edellä kuvatussa tilanteessa on lakivaliokunnan mielestä kuitenkin asianmukaisempaa, että jos Helsingin käräjäoikeus ei ole toimivaltainen tutkimaan asiaa riita-asiana, asia siirrettäisiin kantajan suostumuksella toimivaltaiselle tuomioistuimelle jatkokäsittelyä varten. Näin kantajan ei itse tarvitsisi panna oikeudenkäyntiä uudelleen vireille toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että maksamismääräysmenettelyä koskevan 2. lakiehdotuksen 4 §:ään lisätään kaksi uutta momenttia asian siirtämisestä toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Tällaiset momentit on perusteltua lisätä myös vähäisiä vaatimuksia koskevan 1. lakiehdotuksen 4 §:ään.

dotuksen 3 §:ään. Vastaavansisältöiset säännökset sisältyvät eduskunnalle annettuun esitykseen riita-asioiden oikeuspaikkaa koskevien säännösten muuttamisesta (HE 70/2008 vp, oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 22 §). Kyseinen esitys ei kuitenkaan ehdi tulla voimaan samanaikaisesti nyt käsiteltävinä olevien lakiehdotusten kanssa. Lisäksi lakivaliokunta kiinnittää oikeusministeriön huomiota siihen, että valiokuntaa informoitaisiin jo ennakolta eri esitysten välisistä riippuvuussuhteista, jotta esitykset voidaan käsitellä mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla ja järjestyksessä.

Nyt käsiteltävänä olevat lakiehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti

EU:n asetusten kanssa eli 12 päivänä joulukuuta 2008. Lakivaliokunta kuitenkin ehdottaa, että 1. lakiehdotuksen 8 §:ssä, 2. lakiehdotuksen 10 §:ssä ja 3. lakiehdotuksen voimaantulosäännöksissä lain voimaantuloaika jätetään yleisesti noudatetun käytännön mukaisesti avoimeksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

eurooppalaisesta vähäisiin vaatimuksiin sovellettavasta menettelystä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 ja 2 §
(Kuten HE)

3 §

Asian siirtäminen käsiteltäväksi riita-asiana

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Jos käräjäoikeus katsoo, että se ei ole toimivaltainen tutkimaan asiaa riita-asiana, käräjäoikeuden on kantajan suostumuksella siirrettävä asia toimivaltaiseen käräjäoikeuteen. Käräjäoikeus saa kuitenkin jättää asian siirtämättä, jos toimivaltainen käräjäoikeus ei ole vaikeuksista selvitettävissä. (Uusi 3 mom.)

Siirtävän käräjäoikeuden asiaan liittyvät päätökset ja muut toimenpiteet ovat voimassa, kunnes se käräjäoikeus, johon asia on siirretty, toisin päättää. Siirtämistä koskevaan asiaan ei saa hakea muutosta. (Uusi 4 mom.)

4—7 §
(Kuten HE)

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

eurooppalaisesta maksamismääräysmenettelystä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—3 §
(Kuten HE)

4 §

Asian siirtäminen käsiteltäväksi riita-asiana

(1 mom. kuten HE)

Jos käräjäoikeus katsoo, että se ei ole toimivaltainen tutkimaan asiaa riita-asiana, käräjäoikeuden on kantajan suostumuksella siirrettävä asia toimivaltaiseen käräjäoikeuteen. Käräjäoikeus saa kuitenkin jättää asian siirtämättä, jos toimivaltainen käräjäoikeus ei ole vaikeuksista selvitettävissä. (Uusi 2 mom.)

Siirtävän käräjäoikeuden asiaan liittyvät päätökset ja muut toimenpiteet ovat voimassa, kunnes se käräjäoikeus, johon asia on siirretty, toisin päättää. Siirtämistä koskevaan asiaan ei saa hakea muutosta. (Uusi 3 mom.)

5—9 §
(Kuten HE)

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

3.

Laki

tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/1993) 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1024/2002, uusi 4 momentti seuraavasti:

3 §
(Kuten HE)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Heidi Hautala /vihr	Sanna Lauslahti /kok
vpj.	Anna-Maja Henriksson /r	Outi Mäkelä /kok
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Markku Pakkanen /kesk
	Paavo Arhinmäki /vas	Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
	Timo Heinonen /kok	Tero Rönni /sd
	Oiva Kaltiokumpu /kesk	Mirja Vehkaperä /kesk
	Ilkka Kantola /sd	vjäs. Leena Harkimo /kok.
	Krista Kiuru /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Tuokila.